

Прижиттєве донорство нирки

Що таке прижиттєве донорство нирки?

Більшість із нас народжується з двома нирками. При цьому здорова людина може жити нормальним, здоровим життям і з однією ниркою, тобто може подарувати (пожертвувати) свою нирку тому, чиї нирки не працюють. Подібний дар є прижиттєвим донорством нирки. Той, хто віддає свою нирку людині, яка її потребує, називається "прижиттєвим донором", а той, хто потребує нирки - "кандидатом на трансплантацію".

Стати прижиттєвим донором може будь-яка доросла здорова людина. Щоб переконатися в тому, що потенційний донор достатньо здоровий і може пожертвувати свою нирку людині, яка цього потребує, він має пройти повне медичне обстеження.

Процес донорства нирки включає в себе операцію з видалення однієї нирки у донора і ще одну операцію з пересадки цієї нирки кандидату на трансплантацію. Щоб компенсувати функцію видаленої нирки, нирка, що залишилася у донора, починає працювати інтенсивніше. Донор повинен щорічно проходити обстеження у лікаря, щоб стежити за нормальною роботою нирки, що залишилася.

Чому деякі пацієнти потребують пересадки нирки?

Нирки виводять із крові продукти життєдіяльності. Вони також контролюють рівень солей і рідин в організмі. Однак хвороба або серйозне порушення здоров'я, наприклад, високий кров'яний тиск або діабет, можуть призвести до відмови нирок. Оскільки при цьому нирки практично втрачають свою здатність нормально функціонувати, це називається "термінальною стадією хвороби нирок". Коли нирки припиняють функціонувати, для виведення продуктів життєдіяльності з крові пацієнту необхідно проходити певні процедури. Одним із варіантів є пересадка йому донорської нирки. Нирка може бути взята у здорової людини (прижиттєвого донора) або у людини, яка нещодавно померла (посмертного донора). Іншим варіантом лікування є діаліз. Під час діалізу використовується апарат для видалення з крові продуктів життєдіяльності. За відповідності певним критеріям трансплантація від прижиттєвого донора є для пацієнта найкращим варіантом.

Які переваги прижиттєвого донорства нирки?

- Для нирки пацієнтів, нирки яких перебувають у термінальній стадії хвороби і які відповідають вимогам до трансплантації, найкращим методом лікування є пересадка нирки від прижиттєвого донора.

- Порівняно з ниркою, витягнутою з мертвого тіла, нирка прижиттєвого донора зазвичай служить довше.
- Прижиттєве донорство нирки може знизити або навіть запобігти потребу пацієнта в діалізі.
- Кожен пацієнт, який отримав трансплантат від прижиттєвого донора, вибуває з черги на отримання нирки від посмертного донора. Це скорочує час очікування трансплантації для інших пацієнтів.
- Операції з донорства і трансплантації зазвичай плануються на той час, коли потенційний донор і кандидат на трансплантацію перебувають у найкращому стані здоров'я. Хороше самопочуття прискорює процес відновлення після операції.
- Багато людей, які пожертвували свою нирку, кажуть, що допомога людині, яка її потребує, є позитивним життєвим досвідом.

Хто може пожертвувати нирку?

Як прижиттєвого донора нирки може розглядатися будь-яка доросла здорова людина. Потенційним донором може бути член сім'ї, друг, сусід або знайомий кандидата на трансплантацію. Потенційний донор не обов'язково має бути того самого віку, статі чи національності, що й кандидат на трансплантацію. Фактично прижиттєвим донором нирки може стати будь-яка готова на це людина.

Перш ніж розпочати процедуру донорства і трансплантації, потенційний донор і кандидат на трансплантацію мають пройти медичні тести та обстеження. Наприклад, потенційний донор має бути достатньо здоровим для того, щоб перенести операцію і продовжувати жити з однією ниркою. Аналогічним чином, навіть якщо кандидат на трансплантацію страждає на хворобу нирок у термінальній стадії та потребує нової нирки, він має бути достатньо здоровим для того, щоб перенести операцію та витримати подальше лікування з метою профілактики кризи відторгнення. Для того, щоб визначити, чи відповідають група крові та тип тканин донора показникам кандидата на трансплантацію, проводяться спеціальні аналізи крові. У разі збігу цих показників потенційний донор і кандидат називаються "сумісною парою", і кандидат може отримати нирку від цього донора. Медичні аналізи та обстеження проводяться в денний час.

Передбачається, що після втрати однієї нирки донор збереже хороше здоров'я. Підтримка хорошого стану здоров'я включає в себе регулярні обстеження і прийоми у сімейного лікаря.

Як бути, якщо показники потенційного донора і кандидата на трансплантацію не збігаються?

Коли аналіз крові показує, що показники потенційного донора і кандидата на трансплантацію не збігаються, цих людей називають "несумісною парою". Це може статися, якщо група крові донора і

кандидата на трансплантацію несумісні, а також якщо в крові кандидата на трансплантацію виявлено білки (так звані антитіла), які відторгатимуть отриману від цього донора нирку.

Якщо потенційний донор несумісний із кандидатом на трансплантацію, підходящу нирку можна спробувати знайти в рамках програми "Парне донорство нирок". У рамках цієї програми кандидатам на трансплантацію підбираються відповідні донори нирок. Додаткову інформацію можна отримати в центрі трансплантації або прижиттєвого донорства нирок, а також на сайті blood.ca/organs-tissues.

Типи прижиттєвого донорства

Спрямоване донорство: цей вид донорства має місце, коли потенційний донор знайомий з кандидатом на трансплантацію і підходить йому. Спрямовані донори можуть бути біологічно спорідненими кандидату на трансплантацію (наприклад, батьки, діти, брати й сестри, бабусі й дідусі) або неспорідненими (наприклад, чоловік, друг, колега по роботі).

Неспрямоване анонімне донорство (НПАД): при цьому типі донорства людина висловлює свою готовність пожертвувати нирку, яка може дістатися будь-якій підходящій для цього людині, яка потребує пересадки нирки. Якщо цю нирку передадуть комусь зі списку черговиків, то така жертва допоможе одному кандидату на трансплантацію. Крім того, за цього виду донорства в рамках програми "Парне донорство нирок" допомогу можуть отримати одразу кілька пацієнтів. У рамках цієї програми донорство нирки від одного НПАД може покласти початок ланцюжку обмінів донорів.

Детальнішу інформацію про програму парного донорства нирок можна отримати в програмі прижиттєвого донорства вашої провінції. Крім того, відповідну інформацію можна знайти в інтернеті за адресою blood.ca/organs-tissues.

З чого почати?

Якщо ви знаєте людину, яка очікує на пересадку нирки, поговоріть із нею. Крім того, ви можете звернутися до програми прижиттєвого донорства у своїй провінції. Якщо ви хочете стати ненаправленим анонімним донором, програма прижиттєвого донорства вашої провінції може надати вам більш детальну інформацію. Контактну інформацію про програми прижиттєвого донорства в Канаді можна знайти в інтернеті за адресою blood.ca/organs-tissues.

Канадська служба крові є некомерційною благодійною організацією. Вона регулюється Міністерством охорони здоров'я Канади як виробник біологічних препаратів, фінансується переважно міністерствами охорони здоров'я провінцій і територій і посідає унікальне місце в канадській системі охорони здоров'я через свій загальнонаціональний масштаб, інфраструктуру та механізм управління. У тому, що стосується крові, плазми і стовбурових клітин, ми надаємо пацієнтам обслуговування від імені урядів усіх провінцій і територій, за винятком Квебека. У сфері надання органів і тканин у нашому віданні перебувають як загальнонаціональний список черговиків, так і міжпровінційні реєстри спільного використання органів. Крім того, спільно з провінційними програмами ми працюємо над вдосконаленням нашої системи.

www.blood.ca/organs-tissues